samilost. Krist od takvih ne bi sigurno bježao. Nije to učinio ni kod Zakeja. Njegova dobra riječ učinila je čudo. Licemjerci su ga korili da jede s griješnicima. Možda će i danas svećeniku netko prigovoriti što je blagoslovio kuću grešnika. Treba dobro vidjeti da li to prigovara licemjerac. Pametnu se svećeniku ovom prigodom pruža krasna prilika da baš kod ovakvih učini puno dobra. Ako ništa drugo, može za Boga sačuvati djecu.

Ovaj lijepi kršćanski običaj zbližava župnika sa župljanima. To je toliko veliko da sve neugodnosti pred ovim moraju pasti. Kod blagoslova župnik upoznaje prilike i moralno stanje svake kuće u župi. Bez blagoslova nekim obiteljima ne bi se nikada približio. Ako su se u kući upoznali, oni su prijatelji i na ulici. Možda ga neki ne bi nikada pozdravili da se kod blagoslova nisu sreli. S nekoliko bačenih pogleda po kući, saznat će s kakvim ljudima ima posla. Vanjski izgled kuće, često je odraz nutrine njezinih stanovnika. Kod mlakih kršćana srest će zapuštenu starčad. Naići će na bolesnike. Pronaći će nekrštene, nevjenčane. One koji sami ne znaju pronaći izlaz iz neugodne situacije. Dobra riječ, zgodan naputak, znaju učiniti dosta dobra.

Ovakvi i slični razlozi nalažu župniku da lično obavlja blagoslov kuća. Nikako ne bi smio uzimati najamnike. Nikoga ne može ispričati veličina župe. Po malo, ustrajno marljiv župnik sve će opremiti na vrijeme. Župljani čekaju baš njega. Njemu imaju ispripovjediti mnogo toga. Prisustvo nepoznatog svećenika zna ih razočarati. Znaju to nekad i krivo protumačiti. U takvim slučajevima zna se predbaciti materijalni interes. Blagoslov kuća mora biti sveta dužnost samo župskog osoblja. Onih koji se po dužnosti sreću u životu.

Radi svega ovog župnik neće proletjeti po župi. On će se zaustaviti u svakoj kući. On će primiti ponuđenu sjedalicu. Razborito će otsjesti. Porazgovoriti se. Lagano će iz kuće izlaziti. Ovako će izgledati kao pravi pastir a ne kao najamnik.

Ako u župi radi župnik s pomoćnicima-kapelanima, nakon obavljenog blagoslova moraju se sastati. Zajednički će iznijeti svoje utiske, porazgovoriti se o problemima na koje su naišli. Stvorit će zaključke korisne za župsko osoblje i za župljane.

Krist je tri godine propovijedao. Nekad je to bilo u sinagogama, nekad na obali jezera, nekad na gorama. Evanđelje nam je zabilježilo slučajeve da je i u obiteljima propovijedao i tu učinio dosta dobra. Kad župnici misle na blagoslov kuća, moraju imati u vidu primjer Kristov. Ulazio je u kuće, donosio obiteljima blagoslov, propovijedao i na taj način spasio dosta duša.

Kako je lijepo kad župnik izlazi iz kuće svojeg župljanina i uzdahne: »Danas je zaista došlo spasenje ovoj kući!«

Fra Vjeko Vrčić

IZA 32 GODINE

(Svećeničkim pesimistima u spomenar)

Stvar je, možda, malo i odiozna. Uvijek je nezgodno, kad čovjek mora pisati o zgodama, u kojima je sam bio akter. Ljudi lako posumnjaju, da idealizira i kiti, kako bi sam sebi napravio aureolu oko glave. I neki sam dan negdje čitao, kako su »autobiografije« i »memoari« historijski najlabaviji i najnepouzdaniji materijal.

Ali, za mene je ta zgoda značila »događaj«. Donijela mi je jedno prosvjetljenje, za koje mi se čini, da bi mi bila grjehota kad ga ne bih prenio i svećeničkoj subraći. Od eminentna je značenja za sve nas, svećenike. Tangira jedan od naših najtrnovitijih intimnih problema. Problem uspjeha, odnosno neuspjeha, naših pastoralnih nastojanja. Problem njihove kratkoročnosti ili dugoročnosti. Pa ću ga, taj događaj, ipak iznijeti i pred javnost. U »Službi Božjoj«. A trsit ću se da ga reproduciram vjerno i sa svim detaljima.

I meni se je, prošle godine, navršilo 50 godina, što sam svećenik. »Zlatne mise« nijesam ni mislio ni htio »slaviti«. Nije me, — u doba, kad je pala, — bilo ni kod kuće. Našao sam se na ljetovanju: u samostanu čč. ss. »Služavki Maloga Isusa« na Kraljevcu, kod Zagreba, gdje sestre drže novicijat. Nikome nijesam najavljivao »slave«. Nikoga nijesam pozivao na svečanost. Nikakvih spomen-sličica nijesam tiskao. Rekao sam taj dan, u nedjelju, 24. VIII 1969., samo svoju redovitu, tihu, misu u sestarskoj kapeli, za sestre i vjernike, i pod njom, kao svake nedjelje, propovijedao: bez ijedne riječi osvrta, bilo na svećeništvo, bilo na svoj »jubilej«. Mislio sam i ručati samo sa svojom najbližom rodbinom, koja se je našla u Zagrebu. Brata mi, nadbiskupa, nije ni bilo: bio je u to vrijeme na krizmi, negdje u bosanskoj provinciji.

Ali, sestre ne bi bile sestre, da se nijesu u to umiješale. Pa je, dakako, bilo »kućno čestitanje«: njihove su novakinje govorile, deklamirale, pjevale, pod doručkom i ručkom. A i nekoliko je mojih prijatelja iz Zagreba, — valjda opet indiskrecijom sestara, — doznalo za stvar, pa su se, pod misom, našli u klupama. A sestre su, ko sestre, i njih ustavile na objedu. A stavile su preda me na sto i spomen-sličice, da ih podijelim prisutnicima, sestrama i novakinjama. Sa zlatnim tiskom za zlatnu misu. Svega, ako nas je dvadesetak bilo za stolom.

Među njima je bila i jedna žena sa svojim sinom. Ona će za mene zauvijek ostati glavni junak toga dana. I glavni junak ove crtice.

Dan prije toga uvele su mi sestre u sobu neku nepoznatu gospođu srednjih godina. Gledala me je, kad je unišla, nasmijano i prijazno, — kao staroga znanca. Ali ja je nijesam poznao. Zamolio sam je, da mi kaže, tko je. »Ah, kako sam sretna!«, rekla je. I stala mi pričati. »Ja sam bila Vaša križarica u Sarajevu. U »Križarskom sestrinstvu.« Među kućnim pomoćnicama.« I izvadila je iz torbaka nekoliko fotografija iz onoga vremena, pa ih stavila na sto. Fotografirale se križarice, zajednički. A na jednoj sam od njih, onoj sa zastavom, bio s njima i ja, kao njihov duhovnik. I ime mi je svoje, djevojačko, rekla: A. R.

Onda sam je se sjetio. Pokazala mi je prstom, gdje ona na fotografiji stoji.

Sve mi je iza toga o sebi ispripovijedala. A najviše svoja zapamćenja iz Sarajeva. A kod toga je Križarsko sestrinstvo bilo u središtu čitava njezina interesa. Koješta mi je rekla, što u ono, sarajevsko, doba nijesam o njoj ni znao. Nije onda puno govorila. Dosta je bila povučena. Više je gledala nego govorila.

Iz Pleternice je, kod Požege. Došla je bila u Sarajevo trbuhom za kruhom: da se u Sarajevu zaposli; da »služi«. Neobično joj je bilo s početka. Nikamo nije izlazila. Ni s kim se nije družila.

Osjećala se je osamljenom. A onda joj je jedna druga kućna pomoćnica iz susjedstva kazala, kako se neke kućne pomoćnice svake nedjelje kupe u »Katoličkom domu«. Imaju i svoje »križaričko« društvo. Pa je i ona jednom došla. I otada uvijek, dok je bila u Sarajevu.

Svega se živo sjeća. Očito joj je to jedan, drag, komad života i mladosti. I mojih propovijedi, njihovim križaricama, u crkvi sv. Vinka. I »sestre voditeljice«, iz »Kržarskog sestrinstva I.« I drugarica. Sve po imenima i po karakteristikama. Pokazuje mi ih prstom na fotografiji. I križaričke zastave. I križaričkog gesla: »Euharistija, žrtva, apostolat«. I deklamacija, koje je, na sastancima, držala. Recitira mi ih i danas, nekoliko. Kaže, i kako ih je učila. Glačajući »gospojine« parkete. I procesija se sjeća: kako bi u njima išle u povorci, sa svojim zastavama. I Euharistijskih kongresa. I nadbiskupa se Šarića sjeća; i mnogih sarajevskih svećenika. A sve to priča s oduševljenjem: sva zanesena. Sve joj je to, vidi se, bilo veliko i drago.

A onda je, g. 1937., — dakle pred 32 godine, — otišla iz Sarajeva kući. I udala se. I sav mi svoj život iza toga priča. Kao na ispovijedi. I o mužu-udovcu. I o djeci i pastorčadi. I kako su joj se djeca rađala: troje; sve šest godina jedno iza drugoga. A njezini nijesu više u Pleternici. Sada su u Sisku. Prodali su staro imanje: pobjegli od »otkupa«; nijesu više mogli izdržati. I u Sisku se bavi gospodarstvom: hrani svinje. Kći joj se je udala za jednog Holandeza: katolika. Dopisivali su se najprije kao neznanci. Nije mi rekla, kako. Valjda kao radio-amateri ili esperantisti. A onda se je s njim i osobno upoznala, dok je bila na radu u Njemačkoj. Čitavu ju je godinu čekao s vjenčanjem, dok se nije oporavila od upale porebrice. I sinovi su joj, obojica, dosada dobri. Idu uvijek u crkvu i na pričest. Starijemu je dala i moje ime: Čedomil. A kćerku je krstila na ime: »Ivana«. Ivana Arška. Jer ta im je svetica bila, kao križaricama, zaštitnica. I slika joj je bila na, glavnoj, križaričkoj zastavi u Sarajevu: onoj Križarskog sestrinstva I.

Žena, eto, i danas sva živi od toga, sarajevskog i križarskog, kapitala. Živi i danas, sva, duhom vjere. Praktična je vjernica. Molitvena je, apostolska, žrtvena, duša. I katoličke knjige čita, i katoličku štampu. Sada je pretplaćena na »Glas koncila«. A stari su joj »Tjednici« i »Vrtići« jedanput izgorjeli u vatri. Dugo ih je čuvala i uvijek iznova čitala. Uza sve križeve, — i o njima mi je pričala, — sretna je. I s lica joj sja sreća.

Jedna joj je časna sestra u Sisku, koja je također nekada služila u Sarajevu, pričala o meni i o mojim životnim peripetijama. Ona joj je i kazala, da sam sada u Zagrebu i da, sutra, slavim zlatnu misu. Pa je, iz Siska, došla, autobusom, da me vidi. I opet sve ponavlja, kako joj je drago i kako je sretna. Raste žena od dragosti.

Ja sam, slušajući je, ostao sav iznenađen. I živ se nijesam mogao načuditi, kako je moguće, da je na nekoga moglo ovako jako utjecati godinu dvije učešća u jednom katoličkom društvu. »Mora«, rekao sam joj, hvaleći je, »da ste Vi to donijeli iz obitelji! Sigurno su Vam roditelji bili pobožni i dobro Vas odgojili!« »Jest i to, ali više mi je dalo Križarsko sestrinstvo!«, bio je njezin odgovor. Doslovce. Ovim riječima. »Expressis verbis«.

Jedva se je od mene rastala. Gledat će, veli, svakako, da i sutra dođe: na moju zlatnu misu. Opet »ad hoc«: iz Siska. Opet autobusom. Povest će, ako ikako mogne, i Čedomila sa sobom. I doista sam je, sutradan, dok sam pod misom propovijedao, ugledao u jednoj klupi. Ali i jednog crnomanjastog, ozbiljnog, momka u drugoj. Bio je to njezin Čedomil. Za doručkom mi ga je predstavila. Uvijek mu, veli, govori, kako mora biti dobar i čije ime nosi: njezina križarskog duhovnika. I Čedomil se je s njom pričestio: skupa sa »starim križarima«, doktorima i direktorima, koji i danas, kao i njihova sukrižarica, plebejka, vjeruju u Merčeve ideale i Merčeve parole. A donijela mi je, kao svečaru, to se zna, i veliki buket cvijeća, i veliku »Krašovu« čokoladu.

Nijesam nikada bio sentimentalan. Ali ne znam, da sam išta veselije doživio, tih dana svoje »zlatne mise«, od ovoga iznenadnoga pohoda. Od ovoga ponovnog susreta, — iza 32 godine, s tom malom dušom, koju je Bog jednom bio izveo na moje svećeničke životne puteve. Bila mi je to kao Božja čestitka. Za svaki od mojih svećeničkih dana kroz to pola stoljeća. I Božja poruka. Nešto kao skidanje vela sa tajne svećeničkog života. S njegova smisla. I s njegove veličine. Nije mi trebalo boljih točaka za razmatranje onaj dan. Bio mu je to preludij, od koga nije moglo biti ljepšega ni snažnijega.

Dobro se sjećam svojih duhovničkih godina u katoličkim omladinskim društvima. I križaričkima. Nikada, — ni onda, ni kasnije, — nijesam sebi umišljao, da je to bio kakav »veliki« rad. Naprotiv, uvijek sam se pred njim osjećao pomalo zbunjen i pitao sam sebe: Ma, šta zapravo dobiju ti mladi ljudi i djevojke na tim našim »dosadnim« i »šablonskim« sastancima, »bez života«? Jer, u ono doba nije bilo ni filmova, ni magnetofona, ni televizije. A nije ni svakome svećeniku visio oko vrata fotografski aparat za snimanje u seriji, kao danas. Ne znamo, mislio sam, tih mladih duša ni zainteresirati ni osvojiti nečim, što bi palilo. Uvijek im isto govorimo. Čitamo im iz časopisa. Tražimo od njih, da deklamiraju ili da štogod zapjevaju. Dovedemo ih na kakvu akademiju i predstavu, ili je s njima, jednom na godinu, priredimo za druga katolička društva i publiku. Izvedemo ih, koji put, na šetnju ili na izlet. Organiziramo, ponekad, preko zime, čajanku. A i to o njihovu trošku. Dadnemo im mjesto u procesijama i katoličkim povorkama i manifestacijama na ulici. I, — pružimo im, jednom na mjesec, priliku za ispovijed i za pričest. Reknemo im, — opet jednom na mjesec, — nagovor, propovijed, od četvrt sata. A sve to skupa traje sat, dva, u sedmici. Sve su drugo vrijeme daleko od nas: u vrtlogu svijeta; pod, Bog zna, kakvim utjecajima. I sve to, što bismo im govorili, bilo je tako obično i svagdanje. Nuzposao. Improvizacija. Od svega toga jedno sam samo mogao sebi upisati u zaslugu pred Bogom: dolazio sam uvijek u pravo vrijeme na sastanke, i nastojao sam da s tim siromašnim djevojkama iz provincije budem ljubazan; da za svaku od njih nađem lijepu riječ.

A, eto, Bog je ipak od toga za jednu dušu napravio najveću milost života. A možda i za mnogo njih. Više ili manje: već kako su im se duše otvarale njegovoj milosti i tako je to bilo u njegovim bžanskim planovima spasenja. Jedna pročitana rečenica iz nečijeg članka, neki »locus comunis« u propovijedi, bio je možda

kojoj od njih Božja munja i svijetlo u dušu. Nije ništa od toga bilo uzalud (1. Kor. 15, 58). I kako su nam mnoge duše na tome zahvalne! I kako im je i druga i sveta naša svećenička riječ i služba! Bog je u njoj i iza nje.

A mi svećenici toliko puta na to zaboravljamo. I govorimo Bogu kao Ilija u pustinji: »Dosta mi je, Gospodine, uzmi dušu moju! Nijesam bolji od otaca svojih!« (3. Kralj. 19, 4). Tvrd je i zločest svijet. Nitko nas ne sluša! A zaboravljamo na čudesni princip milosti i na otkupliteljsku krv Kristovu, što stoji iza nas. Zaboravljamo, da i u ovoj današnjoj Sodomi oko nas još uvijek ima »sedam tisuća onih, koji nijesu savili svoga koljena pred Baalom« (3. Kralj. 19, 18). I puno više od sedam tisuća. A zaboravljamo, i da je milost našega svećeništva ono, što, po nama, Bogu osvaja duše, a da to nijesu naše organizacijske domišljatosti ni naše diplomatske »mice«. Milost, koja kroz nas to snažnije djeluje, što smo pobožniji, duhovniji, ponizniji, svetiji, draži Bogu.

Eto, možda ćemo se opet sjetiti te velike istine, kad pročitamo ovu pričicu. Zato sam je i zapisao. Svećeničkim pesimistima u spomenar. Nekim katehetima i omladinskim duhovnicima na utjehu!

Č.

DVOJICA KOJA SE NE ŽALE

(Uz »Misijsku nedjelju«)

Bila su to dva, relativno još mlada, svećenika. Jedan je bio iz zagrebačke nadbiskupije. Upoznao sam ga, pred dvanaest godina u Samoboru, kao mladomisnika. Dopao mi se i tada: bio je idealista, povjerljiv, agilan, veseo. Otada za njega nijesam nikada više bio ni čuo. A sada, eto, došao, po doktorskom savjetu, u Dubrovnik, da na morskom zraku liječi bronhitis, i, čim je čuo, da sam i ja ovdje, pohodio me: kao starog znanca. I danas je, — vidim odmah iz onoga, što o sebi priča, — idealista: nije »izgubio prve ljubavi« (Otkr. d, 4). Godinama je već po siromašnim župama, — čini mi se, tamo negdje na Kordunu, u Baniji; u zadnje ih je doba administrirao dvije, — uvijek je na nogama i u poslu, marljivo katehizira, ne putuje nikuda, — i ovaj mu je, bolesnički, prvi do sada, dopust platila dijecezanska »Uzajamnost«, — pazi se bratski sa svim revnim svećenicima iz susjedstva i dekanije, oduševljeno govori o svom Ordinariju. A što se tiče standarda nije ni do danas dotjerao dalje od bicikla. A bicikl je vozio i onda, pred dvanaest godina, kao siromašni svršeni bogoslov. Drugi je koju godinu od njega stariji. I on mi je stari znanac. Hercegovac, visok i kršan. Naišao, slučajno, i on kroz Dubrovnik. Na putu u Trebinje: po pastoralnom poslu. I on je svećenički »udarnik«. Sva je sjemeništa i samostane napunio svojim Duvnjacima i Duvanjkama; župu je uredio »kao sat«; vjernici bi za njega poginuli. Jedan je od onih koji »prodiru«: »proguljuju«, kako bi, drastičnije, rekli u Bosni. Bili su ga poslali na jednu od hercegovačkih župa u sporu s Biskupom. »Potjerali« su ga. Ali on nije izgubio živaca. Čekao je bez kuće i bez kućišta: mirno i strpljivo. Međutim ga je Biskup spremio na jednu drugu, novoosnovanu, župu, u drugom kraju dijeceze: da opet počne »od gole ledine«.